

ΛΥΡΙΚΕΣ ΣΑΤΥΡΕΣ

Ἀπὸ τὸ χτίσιμο

- 380 Ἀνήξερι ἔτσι ἐσύντριψε τὸ μάρμαρο ἢ ἀξίνα
καὶ σκόρπισαν τὰ θρύψαλα τοῦ ὥραίου λαίμοϋ
στὴ γῇ τῇ λαφροχώματι, κερόχρωμα ὥσάν κρῖνα
κι' ὥσάν λουλουδορράντισμα τὴν ὥρα ἐνὸς χαμοῦ.
385 Κ' ἐκεῖ ποὺ ἐσχίσθη τὸ κορμί, κατὰ τὴ σκλήθρα,
ἓνας παλμὸς ἐτράνταξε τὸ μάρμαρο κρυφὸς
κι' ὅλη ἐμαργάρωσε ἡ ραγὴ σὰν πῶς κερήθρα
ποὺ σελαγάει ἐπάνω τῆς τρεμάμενο τὸ φῶς.
Κι' ὅταν τὰ χῶματα ὁ σκίαφιᾶς τὰ μέριασεν ἀνάρια
390 ἐφάνη χρυσοῖσκιο τοὺς κολοβὸ κορμί,
ποὺ ἀπάνω του τῆς ὁμορφιάς τ' ἀχνάρια
οὐδ' ὁ καιρὸς τ' ἀπόξεσεν οὐδ' οἱ κατατρεγμοί.
Ἔσβυνε πρόσχαρα ὁ λαιμὸς σὲ στήθια φαρφουρένια
καὶ τῆς λαγῶνες ἴσκιωναν τρανόσαρκα γχοφιὰ
395 καὶ νῶμοι ἀλαφροστρόγγυλοι, μέση δαχτυλιδένια,
ὅλα μαζὺ, ἐφανερώσαν γυναιζέων ὁμορφιά.

- Τέτοια τὴν εἶδε ὁ Μέρμηρας καὶ μὲ σπουδὴ πολλή
χαρούμενος ἐπῆρέ τὴν στὴ σκλήτη.
Κ' ἴσπερ οὐλοῦθε σκάρτοντας νὰ βρῇ τὴν κεφάλι
400 βρῆκε τὴν ἄκρια ἐνὸς ποδιοῦ καὶ μιὰ σπασμένη μίτη.
Καὶ μὴδ' αὐτιοῦ ξεχώθηκε συντρίμμα ἡδὲ ματιοῦ,
γιατὶ ὅλη ἐκεῖ τὰ ἐσάρωσε γαῖο τοῦ χρόνου πῆμα,
ἀφήνοντας τὰ τραγανὰ μονάχι τοῦ κορμιοῦ.
Γιὰ ταῦτο κ' εἶπε ὁ Μέρμηρας : «Τί κοῖμα
405 νὰ σβύνουν ἔτσι τὰ ὁμορφα κ' εὐγενικά !»
Κ' εἶπεν ἀκόμη : «Τί ἄδικο τέτοια περίσσια κἀλλη,
ὁποῦ σπαργᾶνε δλόξεστα κ' ἡδονικά,
νὰ βρίσκωνται ἔτσι κολοβὰ δίχως κεφάλι !»

Στὴ ζωή

- 910 Σκουλήκια καὶ μαμουναριὸ ἐκάναν πανηγύρι
πετάμενα ἢ σαλεύοντα μέσ' στὸ λιοπύρι
καὶ κάθε λιθαρότοπος ἢ ξέφωτο ἢ χωράφι
λαμπροκοποῦσε ἡλιόχροστο σὺν πῶς χρυσάφι.
915 Κι' ἀχνοὺς ἀσημοκάπνιστους καὶ μαργαρένια θάμνη
ἐβγάσαν στὴν ἀνάσα τους οἱ λαγκαδιές κ' οἱ κάμπιοι,
πολύδενδροι, πολίφυλλοι καὶ καλοκαρπισμένοι
κι' ἀράθυμοι σὰν νεόπαντρη γυναῖκα βαρεμένη.
Τέτοιο τὸ θέρο ἐφάνταξε κι' ὁ Κράνος τ' ἀποθώρει
920 μὲ τὴν ἡγετὴν τοῦ πρόσχαρι κι' ὁ νοῦς του τ' ἀνιστόρει
πανώρηο, γιατί ἡ μοναξιά τὴ στόχμησι ἔτσι κάνει
καλογνωμοῦσα κ' ἡμερην. Ὡς τόσο ἀπὸ μιὰ στάνη
βγαίνόμενο κάθε πουργὸ τσοπάνη κάποιο
ἔβλεπε, γέρο κι' ἀχαμνὸ καὶ μὲ κουφάρι σάπιο,
925 ὁποῦ μὲ βιάσι περνοντας τὸ κατηφόρι
στὰ δέντρα ἐμπρὸς ἐστέκετο κ' ἐκστατικὰ τὰ ἐθώρει
σὺν πῶς ν' ἀναγαλλιάζετο κ' ἐχαροκόπει
ποὺ δεντροβλάστουναν ἐκεῖν' οἱ τόποι
καὶ πλούσια ἐκάρπαιναν τ' ἀνθρώπου οἱ κόποι .

- 930 καὶ σὺν τῷ θεῷ νὰ δόξαζε κ' εὐχολογοῦσε
τῇ γῇ, ποὺ τὰ ἔλεε της πλούσια σκορποῦσε.
Κι' ὁ Κράνος γιὰ στοχαστικὸ τὸ γέρο ἐπίστεψέ τον
κ' ἐπὶ ταινοῦ στὴ σιάνη του ἐγύρεψέ τον
ἁπάντεχος ν' ἀκούσῃ του λόγιον μὲ νοῦ καὶ κρίση.
- 935 Κι' ὅταν τὸν καλογνώρισε κότισε νὰ ρωτήσῃ
γιατί μ' ἀγάπη κάθε αἰγὴ κυτοῦσε
τὰ δέντρα κι' ἀναγάλλιαζε κ' εὐχολογοῦσε ;
Καὶ γνωμιστικὰ ἀποκρίθη του τότες ὁ γέρος :
-- Διαλέγω πρὸς ἀνάρχη μου ἀπόσκιο πάντα μέρος.

I. ZEPBOS

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

*Φῶτος Γιοφύλλης — «Ἀρχοντικά» — Ἀθή-
να, 1913.*

Σέβουμαι τὸ Μαριτζώκη σὺν ποιητῇ (τώρα συνεί-
θισαν νὰ λένε ποιητὴ τὸν κάθε ποιῶντα πέντε δέ-
κα τραγούδια· γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μαριτζώκης ἀπὸ τρα-
γουδιστὴς ἔγινε ποιητής), τῇ γνώμῃ του ὅμως ὄχι.
Γράφει γιὰ τὰ τραγούδια αὐτὰ τοῦ Φώτου Γιοφύλ-
λη ἔναι πανηγυρικὰ ποὺ φανερώνει τὴν ἀγαθότητά
του καὶ τὴν ἀπέραντη συμπάθεια ποὺ εἶχε στοὺς
νέους ποὺ ἔδειχναν τὸ θιασισμὸν τους γιὰ τὸ ἔργο
του καὶ εἶταν ἑτοιμοὶ νὰ κάνουν εἴκοσι ὥδες γιὰ τὸ
μεγαλεῖο... τῆς συγκατάθεσός του. "Ο,τι καὶ νῆναι,
τὰ τραγούδια τοῦ νέου αὐτοῦ δὲν προξενοῦν καμμιὰ
συγκίνηση. Εἶναι χωρὶς ζωὴ, χωρὶς νεῦρον. Πουθενὰ
δὲ συναρπάζουν. Τοῖς μαγευτικοῖς ἦχους ποὺ δίνουν
τὴν ἱκανοποίησιν στὴν ψυχὴ, καθὼς λέει ὁ Μαριτζώ-
κης στὸν πρόλογόν του, ἡμεῖς δὲν τοὺς ἀκοῦμε. Μπο-
ρεῖ νὰ παρελαίναι μέσα σ' αὐτὰ ζωντανεμένη ἡ ἑ-
φτανησιακὴ ζωὴ, μ' αὐτὴ μᾶς εἶναι ἐντελῶς χωρὶς
ἐνδιαφέρον. Δὲν κρύβει κανένα ξεχωριστὸ θέλημα.
Ἐξὸν πᾶς ἂν κρύβει γιὰ τοὺς ἑφτανησιῶτες ἢ κεί-
νους ποὺ τὴν γνώρισαν ἀπὸ κοντά. Θὰ φροντίσουμε
νὰ ταξιδύσουμε ὥς ἐκεῖ πέρα καὶ ὕστερα θὰν τοὺς προ-
με. Νομίζουμε ὅμως πὼς δὲν ὑπάρχουν τοπικὲς ἀν-
τίληψες καὶ αἰσθήματα. Μπορεῖ οἱ ἐκδήλωσες μιᾶς
ζωῆς νῆναι ἄλλες, μὰ τὸ βάθος εἶναι τὸ αὐτό. Ὁ
ἴδιος ἄνθρωπος ζεῖ. Δὲν πιστεύω ὅσοι συγκινοῦνται
ἀπ' τὴν Ballades τοῦ Οἴλαντ νὰ πῆγαν στὴ Γερμα-
νία καὶ νὰ γνώρισαν τοὺς γέρους τῆς Βυρτεμβέργης
μὲ τοὺς δίκαιους νόμους καὶ τὸν ἔρωτά τους στὴν ἐ-
λευθερίαν. Οὔτε κείνοι ποὺ ἐνθουσιάζονται μὲ τὰ σκα-
τικὰ δημοτικὰ τραγούδια τοῦ Μπέρνς νᾶκαναν τόσο
μαζονὰ ταξίδια. Ἡ Τέχνη πρέπει ἢ νὰ μᾶς ἀγγίζει
στὴν ψυχὴ ἢ νὰ ὠθεῖ τὴ σκέψιν μας στὴν ἔρευναν κά-
ποιου μυστηρίου. Οὔτε ἡ λιγερὴ ποὺ ὁ καταρράχτης
τῶν ματιῶν της συνεπῆρε τὸν ποιητὴ καὶ φρονάζει
τώρα γοερά: «Βοήθεια», οὔτε ἡ ἀρχόντισσα ποὺ

παίει στὴν ἐκκλησίαν μὲ τὰ γιορτινά της μᾶς κάνουν
καμμιὰν αἴσθησιν. Πραγματεῖθιθε θέματα ποὺ μπο-
ροῦσαν ἀληθινὰ νὰ γίνουν ὠραία τραγούδια μὲ τὸν
ὁμορφὸ μάλιστα σκετικὸν στίχον ποὺ ἔχει αὐτὸ τὸ
λέμε) καὶ δὲν τὸ κατώρθωσε. Πολλὲς φορὲς φανε-
ρώνει μιὰν ἀρχοντιά καὶ μιὰν εὐγένεια στὴ σκέψιν
του καὶ στὸ αἶσθημά του, μὰ ὅταν μιλάει γιὰ τοὺς
ἑδρωτες τῆς βάρβαρης ζωῆς μᾶς χαλάει ὅλο τὸ κέ-
φι. Δὲν πρέπει νὰ σταματᾷ κανένας τὴν ὁρμὴν τῶν
νέων. Πρέπει ὅμως νὰ χρωματίζει δυνατὰ τὰ σφάλ-
ματά τους, γιὰτὶ πάνω στὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς δι-
μουργίας τους μπορεῖ νὰ τὰ θεωροῦν μεγάλες ἀρε-
τές. Στὸ τέλος σημειώνει καὶ τὴν ἐποχὴ ποὺ γράφτη-
καν. Ὁ ποιητὴς εἶταν βέβαιος, φαίνεται, πὼς ἡ ἐλ-
ληνικὴ γραμματιολογία θ' ἐνθουσιοῦσε ἀργότερα μὴ
γνωρίζοντας ποῦ χρονολογία γράφτηκαν ἀκριβῶς
τὰ ἔργα τοῦτα καὶ μᾶς ἔδωκε καὶ αὐτὴ τὴ σχετικὴ
πληροφορία.

A SOPHISTIS. Vers français Athènes 1913.

Ἐνα βιβλίον ρωμοῦ, γαλλικὰ γραμμένον, τυπω-
μένο μὲ πολλὴν ἐπιμέλεια καὶ σὲ κομψὸ σχῆμα.
Τὸ κίνημα τοῦ ποιητῆ (γιατὶ εἶναι, ἂν καὶ δάσκα-
λος, καθὼς ὁμολογεῖ) πολὺ ἰδιορρυθμὸς μὰ ἡ τεχνο-
πία του πολὺ παλιά, γι' αὐτὸ καὶ κοινότοπη. Τῇ
γλώσσῃ μ' ὅλον ποὺ τὴ γνωρίζει καλὰ κ' ἐπιστημο-
νικά, μπορεῖ νὰ πᾶ κανένας, δὲν τὴν αἰσθάνεται.
Καὶ μ' ὅλον ἀκόμα ποὺ μεταχειρίζεται τύπους κα-
θαρά γαλλικοὺς, δὲ φαίνεται γάλλος ποιητής. Εἶναι
δηλαδὴ κείνο ποὺ παρατηροῦμε καὶ στὰ τραγούδια
τοῦ δικοῦ μας τοῦ Μωρεὰς ποὺ δείχνουν περισσό-
τερον ζωντανὴ μιὰν εἰκόνα ἢ μιὰ σκέψιν παρὰ ἓνα
αἶσθημα.

Εἶναι ἐπιδρασμένος πολὺ ἀπὸ τὸ Ronsard, ποὺ
τοῦ ἀφιερώνει τὸ βιβλίον του καὶ ποὺ τὸν ἀκολουθεῖ κα-
σ' αὐτὴ τὴ φρασεολογία του σκεδόν, καθὼς καὶ ἀπ'
τοὺς λατίνους τῆς παρακμῆς καὶ πρὸ πάντων τὸν
Κάτουλον καὶ τὸν Προπέρτιον. Ἀκόμα δὲν εἶναι πρό-
σωπικός. Καὶ ὅμως τὸν προτιμᾷ κανένας ἀπὸ χί-